

11.5.2022

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Itsehallittavan identiteetin luottamusverkon kokeiluhankkeen valtionavustus Findynet-osuuskunnalle

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 13.4.2022 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide *Itsehallittavan identiteetin luottamusverkon kokeiluhankkeen valtionavustus Findynet-osuuskunnalle* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Euroopan komissio antoi 3.6.2021 eIDAS-asetuksen muutosehdotusluonnoksen digitaaliseen identiteettiin perustuvien lompakkosovellusten käyttöönotosta jäsenmaissa. Esitetyssä toimintamallissa henkilö itse päättäisi, mitä tietoja hän jakaa itsensä hallussa olevasta digitaalisesta lompakosta lompakon tietoihin luottaville kolmansille osapuolille. Suomi ja Saksa ovat allekirjoittaneet yhteistyöjulistuksen 22.9.2021, jonka taustalla on maiden yhteinen halu tukea eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annetun asetusehdotuksen etenemistä ja vauhdittaa siihen perustuvien yhteiseurooppalaisten ratkaisujen kehittämistä. Kehitystyössä on mukana myös useita muita EU-maita.

Valtiovarainministeriö myöntää itsehallittavan identiteetin luottamusverkoston kokeiluympäristön rakentamiseksi valtionavustuksen Findynet-osuuskunnalle. Tavoitteena on kokeilla ja luoda edellytykset kansallisen itsehallittavan identiteetin infrastruktuuriverkolle tai -verkostolle, joka on yhteensopiva uuden eIDAS-säätelyn kanssa. Komissio ehdottaa jäsenvaltioille veloitetta toteuttaa vähintään yksi digitaalinen lompakko, joka tulisi hyväksyä laajalti sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Komissio on esittänyt aikataulutavoitteekseen muutosehdotusten toimeenpanolle jäsenvaltioissa kesäkuun 2024. Komission aloitteesta on syyskuussa 2021 käynnistetty eurooppalaisen digitaalisen lompakon arkkitehtuuri- ja standardointityö EUDI Toolbox -työryhmässä, johon kukin jäsenvaltio on nimennyt edustajansa. Suomea Toolbox-työssä edustavat asiantuntijat Digi- ja väestötietovirastosta ja Liikenne- ja viestintävirastosta.

Valtiovarainministeriö on selvittänyt itsehallittavan identiteetin verkon toteutusta teknologian, hallinnon sekä lainsäädännön näkökulmasta tehdyillä selvityksillä. Itsehallittavan identiteetin verkkoon liittyy juridisia kysymyksiä liittyen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen, joten valtiovarainministeriö tulee asettamaan kokeiluhankkeelle ohjausryhmän, jonka tehtävänä on esimerkiksi ohjata työtä eIDAS-valmistelun mukaiseksi, hyväksyä kokeiluhankkeen tuotokset, sekä tunnistaa toimintamalliin liittyviä lainsäädännöllisiä kysymyksiä.

Valtionavustuksen suuruus on kolme miljoonaa euroa ja hankkeen kesto on 1.6.2022-31.12.2024.

Ennakoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täytyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuki myönnetään valtion varoista ja sen myöntää valtio taloudelliseen toimintaan. Tuki myönnetään yhdelle toimijalle, jolloin tukitoimenpide on näin ollen valikoiva. Lausuntopyynnön mukaan tukitoimenpiteellä voi olla vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailuun.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukitoimenpiteeseen soveltuu yleinen ryhmäpoikkeusasetus (*komission asetus EU 651/2014 muutoksineen*, jäljempänä RPA). Tuki on järjestetty siten, että se täyttää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa vahvistetut yleiset soveltamisedellytykset. Tuki myönnetään asetuksen 25 artiklan 2 kohdan b -alakohdassa tarkoitettuun teollisen tutkimuksen.

RPA:n 25 artiklan nojalla voidaan myöntää tukea tutkimus- ja kehityshankkeisiin edellyttäen, että tukitoimenpide täyttää asetuksen I luvun yleiset edellytykset ja 25 artiklan erityiset edellytykset. Tuki-intensiteetti voi olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, kun on kyse teollisesta tutkimuksesta. Teollisen tutkimuksen tuki-intensiteettiä voidaan korottaa RPA:n 25 artiklan 6 kohdan mukaisesti siten, että tuki-intensiteetti voi olla enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tutkimus- ja kehityshankkeiden tukikelpoiset kustannukset eritellään RPA:n 25 artiklan 3 kohdassa määriteltyjen tutkimus- ja kehitystyön luokkien mukaisesti. Tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää tukea koskevat määritelmät sisältyvät RPA:n 2 artiklan 83–98 kohtiin.

2. Esitys yritystukineuvottelukunnan lausunnoksi

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että valtionavustus Findynet-osuuskunnalle täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana voidaan kyseessä olevan tuen osalta soveltaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaista teollisen tutkimuksen määritelmää. Yritystukineuvottelukunta toteaa, että ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen edellyttää, että myönnettävä tuki täyttää asetuksen I ja II luvun yleiset edellytykset sekä 25 artiklan erityiset edellytykset.

Esittelijä: erityisasiantuntija Elisa Fagerström

LIITTEET

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 13.4.2022 liitteineen